

УФАСВх. № 610/18.12.2014.

С Т А Н О В И Щ Е

Върху дисертационен труд за присъждане на образователната и
научна степен „Доктор”

Тема: Оптимизиране на селекцията и обучението на
хандбалния вратар

Докторант: Милена Георгиева Аврамова

Рецензент: Проф. Давид Велчев Давидов, ДН

I. Актуалност на темата.

Проблемът за подбора е бил актуален във всички времена. Той е пряко свързан с индивидуалния статус на човека и развитието на обществото. Затова държавата създава специални образователни институции, които имат мисията да насочват младежта към най-подходяща професионална и обществена дейност, към реализация на своите интереси и способности, към пълно удовлетворяване от системно полаганите усилия.

Заслужено, **специално е вниманието** към надарените индивиди в областта на културата, науката, изкуството и спорта. Откриването, подготовката, възпитанието и реализацията на талантливите личности е постоянен предмет на научните изследвания.

Успехите на спортната наука в това отношение са безспорни. Въпреки това, на практика, често подборът се извършва **интуитивно**. Опитът на докторантката да осигури аргументация за научно обоснован подбор за поста вратар в хандбалния отбор заслужава поздравление.

II. Реализация предмета на изследването.

В теоретичната част на труда М. Аврамова демонстрира добри познания по разработената тема. Обсъдени са голям брой публикации за дълъг исторически период. Добро впечатление прави умението на докторантката да търси и открива подкрепа на своите идеи дори в периферно разположените по темата публикации.

Обсъждайки спортната надареност М. Аврамова обобщава, че спортният талант е система от наследствени заложи и придобити качества на личността. Това означава, че талантът не само се открива, но и създава в процеса на дейността. Нещо повече талантът не е въобще „спортна дарба”, а съчетание от физически, двигателни, функционални и психически потенциал, който предполага пригодността за по-успешна реализация при различните видове спорт. Именно затова тренировъчния процес е най-надеждният критерий за откриване на спортно надарените деца. В конкретната двигателна дейност, при овладяването на техническите прийоми се проявяват когнитивните и емоционални качества на личността, което е най-добрата изходна база за по-сполучлив подбор.

Процедурната част на труда е разработена правилно. Използваният инструментариум в задоволителна степен осигурява информация за постигане на целта и решаване на формулираните задачи. Емпиричните данни за зависимите променливи величини са установени чрез утвърдени в науката подходи за отчитане на антропометрични признаци и някои показатели за физическа годност. Конкретните методики са описани добре, но не са представени данни за валидноста и надеждността на тестове под номера 20 – 25.

В проведеното изследване М. Аврамова получава голямо количество информация. Тя е обработена с подходящи статистически методи, които осигуряват доказателства за характеризирание на процесите съдържащи се в количествените данни. Заслужава да се отбележи амбицията на докторантката да вникне по-дълбоко в качествено съдържание на статистическите параметри, да открие главното, да обобщи и предложи конкретни решения за спортната практика.

Анализът е извършен на две равнища – описателен и причинно-следствен. Използвано е табличното и графично представяне на данните. Всички приложения са разположени в текста. Това обременява изложението, защото таблиците и графиките съдържат едни и същи количествени величини. В научната практика по-често се използва графичното представяне, защото графиката показва резултатите в уплътнен вид, което позволява да се открие главното, основното, важното, да се очертаят по-ясно реално съществуващите тенденции. Таблиците съдържат цялата информация от изследването и тяхното приложение също е необходимо, но в приложение.

Обсъждането на резултатите от изследването е извършено предимно чрез описателния анализ. Така е характеризирано състоянието на наблюдаваните показатели, което е снова за качествения анализ. Като аргументи при този анализ докторантката сполучливо използва различните статистически параметри. В резултат на това успешно са формулирани предложения за подобряване подбора на подрастващи вратари по хандбал.

Направените изводи произтичат от резултатите на изследването. Авторефератът отразява основните положения на

труда. Представени са копия от три публикации. Те са отпечатани в Сп. Спорт и наука / 2 бр./ и в Сб.доклади на научен форум / 1 бр./

III. По- съществени приноси на труда са:

1. Проучена е значителна по обем от достъпната литература по темата.
2. Проведен е добре подготвен и организиран констативен експеримент.
3. Характеризирани са морфо-функционалните, физически и двигателни особености на вратарите по хандбал на възраст 11-15 години.
4. Установена е зависимостта мжежду изследваните показатели.
5. Разработена е нормативна система за оценка на морфо-функционалния и спортно-теническият статус на вратарите по хандбал 11-15 години.
6. Експертно е разработена класификация на специалните, специализирани и спомагателни упражнения за тренировка на подрастващи вратари по хандбал.

IV. Бележки по обсъждания труд:

1. Претенциите за извършено проучване на „съществуващата фундаментална” литература са неоснователни. По-скоро това е проучване на достъпната литература по темата.
2. Контингента на изследването не е представен напълно. Не е ясно колко от 62-та изследвани вратари са от различните възрасти и каква е била тяхната организирана тренировъчна дейност преди изследването.

3. Понятията подбор и селекция са близки, но не са смислово единични. Затова тяхното произволно използване при изясняване на научните проблеми не е правилно.
4. Подборът в спорта е процес, който протича поетапно. В практиката са утвърдени три етапа – начален, основен и заключителен.
5. Фактическият материал от проведеното изследване съдържа много по-голям потенциал. Той не е реализиран напълно поради пестеливостта на качествения анализ. Тази констатация, както и съобразяването с посочените бележки, от своя страна разкриват перспективи за бъдещата научна работа на докторантката.

З а к л ю ч е н и е

Обсъжданият дисертационен труд отговаря на изискванията на Правилника за придобиване на научни степени в НСА „В. Левски”. Той съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос към теорията и практиката. Чрез неговото разработване докторантката показва, че има теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

Предлагам, с убеденост, на уважаемото жури да присъди на Милена Георгиева Аврамова Образователната и научна степен „Доктор”



София, 05.12. 2014 г.

Проф. Давид Давидов, ДН